

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT – 2024

Příklad využití katalogu opatření v krajině na místech ohrožených přivalovými povodněmi a klimatickými extrémny

Ing. Petr Bašta, Ing. Václav Hradilek, RNDr. Michal Šereš, Ph.D.

Česká zemědělská univerzita v Praze

Číslo a název projektu: SS02030018 – Centrum pro krajinu a biodiverzitu

Prioritní téma programu: Prostředí pro život

*Klíčová slova: klimatické extrémny, zranitelnost, adaptační opatření, katalog opatření, kritické body
přivalových povodní*

Tento příspěvek se zabývá možnostmi využití komplexního katalogu opatření k řešení naléhavých problémů, kterým čelí krajina v důsledku změny klimatu. Identifikováním zranitelných oblastí a efektivním využíváním přírodě blízkých adaptačních opatření můžeme vybudovat odolnější a udržitelnější prostředí.

Prvním krokem je definice prioritních oblastí ohrožených dopady hydrometeorologických extrémů; v našem konkrétním případě zejména přivalovými povodněmi. K tomuto účelu je aplikována v prostředí GIS metodika identifikace kritických bodů přivalových povodní. Náš přístup se však neomezuje pouze na negativní dopady v intravilánu obcí, nýbrž na zranitelnost v celé ploše povodí. To vše za současných klimatických podmínek, ale i v kontextu budoucího vývoje klimatu využitím klimatických scénářů. Výsledkem jsou oblasti identifikované jako potenciálně zranitelné vůči extrémním srážkám, přičemž míra rizika a zranitelnosti je kvantifikována kvantitativními a kvalitativními indexy.

Dalším krokem je aplikace katalogu opatření. Půjde o interaktivní databázi opatření, která svou komplexností zahrne adaptační zásahy jak na tocích, tak v ploše povodí na zemědělské, lesní i urbanizované půdě. Katalog na základě druhu a míry rizika, vyhodnoceného na základě předchozí GIS analýzy, provede předvýběr opatření potenciálně vhodných k vypořádání se s tímto rizikem. Takto vybraná opatření katalog následně zhodnotí na základě hledisek, jako je efektivita opatření vůči daným rizikům, odhad finanční náročnosti jejich realizace, vhodnost jejich realizace na konkrétním typu pozemku a dalších. Uživatel katalogu tak získá ucelený přehled o výhodách, nevýhodách a celkové relevanci vybraných adaptačních opatření zasazených na konkrétní lokalitu, což mu výrazně usnadní finální výběr. Katalog opatření tak pomůže zefektivnit celý proces adaptace krajiny vůči dopadům klimatické změny.